

YARGITAY

10. HUKUK DAİRESİ

Esas No.	2016/4101
Karar No.	2016/4832
Tarihi:	04.04.2016

İlgili Kanun / Madde
5510 S. SGK. /80

- İŞE GİRİŞ BİLDİRGESİNİN VERİLMİŞ OLMASININ BİLDİRGE VERİLMEDEN GEÇEN VE KESİNTİSİZ SÜREN ÇALIŞMALARDA BİLDİRGE ÖNCESİ DÖNEM AÇISINDAN DA HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜREDEN SÖZ EDİLEMEYECEĞİ***

ÖZETİ Yönetmelikte belirtilen işe giriş bildirgesinin, sigortalı işe alınır alınmaz düzenlenerek Kuruma verilmesi gerekirken, somut uyuşmazlıkta olduğu gibi, çalışmaya başladıktan bir süre sonra verildiği sıkça karşılaşılan bir durumdur. Bu nedenle işe giriş bildirgesinden önceki çalışmalar, işe giriş bildirgesi sonrasında da kesintisiz olarak devam etmiş ise; başka bir anlatımla blok bir çalışma dönemi varsa bu dönem içerisinde işe giriş bildirgesinin Kuruma verilmesi halinde hak düşürücü süreden söz edilmeyecektir. Zira işe giriş bildirgesi verilmekle sigortalının çalışmasından Kurum haberdar olduğundan, artık gerekli denetimleri yapmak sigortalının sigortalı hizmetlerinin eksiksiz bildirilmesini sağlamak Kurum sorumluluğundadır. Denetim görevini yapmayan Kurum'un kendi kusurundan yaralaması düşünülemez. .

Dava, 01.07.2003-04.10.2007 tarihleri arasında davalı işveren nezdinde kesintisiz geçen çalışmaların tespiti istemine ilişkindir.

Mahkemece, ilâmında belirtildiği şekilde davanın kabulü ile davacının 03.01.2006-03.10.2007 tarihleri arasında asgari ücretle çalıştığının tespitine dair hüküm tesis edilmiştir

Hükmün, davalılar avukatları tarafından temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteklerinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi ... tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 7. maddesi uyarınca davanın yasal dayanağı olan 506 sayılı Kanunun 79/10. maddesindeki, "Yönetmelikle tespit edilen belgeleri işveren tarafından verilmeyen veya çalıştıkları Kurumca tespit edilemeyen sigortalılar, çalıştıklarını hizmetlerinin geçtiği yılın sonundan başlayarak 5 yıl içerisinde mahkemeye başvurarak alacakları ilam ile ispatlayabilirlerse, bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazanç toplamaları ile prim ödeme gün sayıları nazara alınır" hükmüne göre; Kuruma bildirilmeyen hizmetlerin sigortalı hizmet olarak değerlendirilmesine ilişkin davanın, tespiti istenen hizmetin geçtiği yılın sonundan başlayarak 5 yıl içinde açılması gerekir. Söz konusu Kanunun kabul edilip yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla beş yıl olarak öngörülen hak düşürücü süre, 09.07.1987 tarihinde yürürlüğe giren 3395 sayılı Kanunun beşinci maddesiyle on yıla çıkarılmış, daha sonra 07.06.1994 tarihinde yürürlüğe giren 3995 sayılı Kanunun üçüncü maddesiyle yeniden beş yıl olarak düzenlenmiş olup, halen geçerliliğini korumaktadır. Bu yönde, anılan madde hükmünde yer alan hak düşürücü süre; yönetmelikle tespit edilen belgeleri işveren tarafından verilmeyen veya çalışmaları Kurumca tespit edilemeyen sigortalılar için geçerlidir. Bir başka anlatımla; sigortalıya ilişkin olarak işe giriş bildirgesi, dönem bordrosu gibi yönetmelikte belirtilen belgelerin Kuruma verilmesi yada çalışmaların Kurumca tespit edilmesi halinde; Kurumca öğrenilen ve sonrasında kesintisiz biçimde devam eden çalışmalar bakımından hak düşürücü sürenin geçtiğinden söz edilemez. Ne var ki, sigortalının Kuruma bildirimini işe giriş tarihinden sonra yapılması, bir başka ifade ile sigortalının hizmet süresinin başlangıçtaki bir bölümünün Kuruma bildirilmeyerek sonrasının bildirilmesi ve Kuruma bildirimin yapıldığı tarihten önceki çalışmaların, bildirgelerin verildiği tarihide kapsar biçimde kesintisiz devam etmiş olması halinde, Kuruma bildirilmeyen çalışma süresi yönünden hak düşürücü sürenin hesaplanmasında; bildirim dışı tutulan sürenin sonu değil, kesintisiz olarak geçen çalışmaların sona erdiği yılın sonu başlangıç alınmalıdır.

Değinen yasal düzenleme ve yapılan açıklamalar ışığı altında dosya kapsamına göre değerlendirme yapıldığında; dava konusu işyerinden SGK denetmeninin tespiti üzerine ilk defa 04.10.2007 tarihi itibarıyla bir gün hizmet bildiriminde bulunulduğu anlaşılmaktadır. 01.07.2003-04.10.2007 tarihleri arasındaki döneme ilişkin davacı çalışmalarına yönelik, davalı Kuruma bildirge veya bordro verilmediği gibi davacının Kurumca bir çalışmasının da tespit olmadığı anlaşılmaktadır. Davacının, davalı işveren nezdinde geçen çalışmalarının 04.10.2007 tarihinde sonlandığı ve davanın 09.09.2014 tarihinde açıldığı gözetildiğinde 31.12.2012 tarihi itibarıyla hak düşürücü sürenin dolduğu belirgindir. Mahkemece, talebe konu 04.10.2007 tarih öncesi çalışmalarının hak düşürücü süreye uğradığı ve bu yüzden davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm ve tesisi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir.

O hâlde, davalılar avukatlarının bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır

SONUÇ : Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, temyiz harcının istek halinde davalılar ..., ..., ..., ... ve ...'a iadesine, Üye ...'ın muhalefetine karşı, Başkan Vekili ..., Üyeler ..., ... ve ...'ın oyları ve oyçokluğuyla, 04.04.2016 gününde karar verildi.

Kuruma bildirilmeyen sigortalı çalışmaların tespitine ilişkin dava şartları, 506 sayılı

Kanunun 79/10. maddesinde belirtilmiştir. Bunlar; 506 sayılı Kanun kapsamında sigortalı sayılma, yönetmelikte belirtilen belgelerin işveren tarafından kuruma verilmemiş olması ya da çalışmaların Kurum tarafından saptanmaması ve davanın beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılmış olması şeklinde ifade edilmiştir. Sayın çoğunluk ile aramızdaki ihtilaf davanın hak düşürücü süre içinde açılıp açılmadığı noktasından kaynaklanmaktadır.

Bildirimsiz kalan sigortalı çalışmaların tespiti davalarının, tespiti istenen hizmetin geçtiği yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde açılabilmesi öngörülmüştür. Bu sürenin hak düşürücü bir süre olduğu Yargıtay'ın yerleşmiş, oturmuş görüşlerindendir.

506 sayılı Kanunun 79/1 maddesinde açıkça, işveren tarafından sigortalılara ilişkin hangi belgeleri Kuruma vermesi gerektiğinin yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir. Atıf yapılan Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nde, işveren tarafından Kuruma verilmesi gereken belgeler; işe giriş bildirgesi, aylık sigorta primleri bildirgesi, dönem bordrosu vs. olarak belirtilmiştir. Bu belgelerden herhangi birinin Kuruma verilmesi veya Kurum tarafından fiilen ya da kayden sigortalı çalışma olgusunun tespiti halinde hak düşürücü süreden söz edilemeyecektir.

Kesintili çalışma halinde de, yukarıda açıklanan hususlar her bir çalışma dönemi açısından geçerli olacaktır.

Yönetmelikte belirtilen işe giriş bildirgesinin, sigortalı işe alınır alınmaz düzenlenerek Kuruma verilmesi gerekirken, somut uyuşmazlıkta olduğu gibi, çalışmaya başladıktan bir süre sonra verildiği sıkça karşılaşılan bir durumdur. Bu nedenle işe giriş bildirgesinden önceki çalışmalar, işe giriş bildirgesi sonrasında da kesintisiz olarak devam etmiş ise; başka bir anlatımla blok bir çalışma dönemi varsa bu dönem içerisinde işe giriş bildirgesinin Kuruma verilmesi halinde hak düşürücü süreden söz edilmeyecektir. Zira işe giriş bildirgesi verilmekle sigortalının çalışmasından Kurum haberdar olduğundan, artık gerekli denetimleri yapmak sigortalının sigortalı hizmetlerinin eksiksiz bildirilmesini sağlamak Kurum sorumluluğundadır. Denetim görevini yapmayan Kurum'un kendi kusurundan yaralaması düşünülemez.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 26.2.2003 gün ve 2003/21-44- 98, 23.4.2004/21-369-371 27.2.2008 gün ve 2008/21-163-207, 14.11.2012 gün ve 2012/21-735-795 Esas ve Karar sayılı ilamlarında da aynı ilkeler benimsenmiştir

Somut olayda da, bu ilkeler kapsamında işe giriş bildirgesinden önceki dönem yönünden, hak düşürücü sürenin geçmediği açıktır. Mahkemece verilen karar yerinde olduğundan, kararın onanması gerektiği kanaatinde olduğumdan, Sayın çoğunluğun kararına bu nedenle katılmıyorum.